

**Aan: De lijsttrekkers van de politieke partijen van de
Gemeenteraadsverkiezingen Almelo 2026**
Betreft: Achtergrondinformatie voor (in)formatieproces

Voorafgaande aan de gemeenteraadsverkiezingen Almelo 2026 is het van belang om na te denken over de mogelijkheden om te komen tot een stabiel college van burgemeester en wethouders en vertrouwen in de samenwerking tussen college en raad. Dit te meer omdat er veel partijen meedoen aan de verkiezingen.

Afhankelijk van de uitkomst van de verkiezingen zijn processen meer of minder passend. De keuze en inrichting van het proces is belangrijk omdat het kan bijdragen aan een transparant, democratisch en goed gestructureerd formatieproces. Het kan helpen om de rol van de raad te verduidelijken, samenwerking te bevorderen en vertrouwen op te bouwen.

De raad van Almelo heeft in 2022 besloten om 4 voltijdwethouders te benoemen. De raad van Almelo kan voor de volgende raadsperiode minimaal 2 en maximaal 7 voltijdwethouders benoemen. De betreffende wetsartikelen vindt u onder het kopje juridische aspecten.

Hierna ziet u vragen voor het proces van collegevorming, gevolgd door juridische aspecten.

De hoofdvragen voor het proces van collegevorming

Geïnspireerd door **De raad aan zet: Het formatieproces - De route naar een nieuw programma en een nieuw college, Den Haag 2025, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden*

1. Wat doe je als deelnemende politieke partijen voor de gemeenteraadsverkiezingen?

- a. Zorg dat er duidelijkheid bestaat over de rolverdeling
 - Over de rol van de raad
 - Over de ondersteunende rol van de griffier
 - Waarborg de rol van de voorzitter van de raad (zie art. 35 GemW.)
- b. Leg procesafspraken vast
 - Bepaal hoe de formatie vorm gaat krijgen
 - Bepaal hoe de afspraken worden vastgelegd
 - Bepaal de mate van transparantie

2. Wat doe je tijdens de onderhandelingen?

- a. Betrek de raad tijdens de onderhandelingen
 - Informeer de raad tussentijds en aan het einde van de onderhandelingen.

- Biedt ruimte voor debat.
 - Biedt ruimte voor bijsturing.
- b. Bepaal hoe het vervolg er uit gaat zien

3. Hoe richt je de eindfase in?

- a. Betrek de raad bij de eindfase van de onderhandelingen
- Informeer de raad middels een eindrapportage.
 - Biedt ruimte voor debat.
- b. Betrek de raad bij de selectie van wethouders
- Bepaal wie de voordracht voor het benoemen van wethouders doet
 - Overweeg een bijeenkomst van de raad met de kandidaat-wethouders
- c. Evalueer het gehele formatieproces
- Bepaal wanneer dit gesprek plaatsvindt.
 - Bepaal wie deelnemen aan dit gesprek
 - Formuleer de verbeterpunten

Juridische aspecten

Omtrent de wijze waarop coalitie en collegevorming tot stand komen, bestaat grote vrijheid. In de relevante artikelen in de Gemeentewet is het volgende bepaald.

Artikel 34

- 1. De burgemeester en de wethouders vormen tezamen het college van burgemeester en wethouders*
- 2. De burgemeester is voorzitter van het college.*

Artikel 35

- 1. De raad benoemt de wethouders. Artikel 31 is van toepassing op de stemming inzake de benoeming.*
- 2. De burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de college-onderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.*

Artikel 36

- 1. Het aantal wethouders bedraagt ten hoogste twintig procent van het aantal raadsleden, met dien verstande dat er niet minder dan twee wethouders zullen zijn.*
- 2. De raad kan besluiten dat het wethouderschap in deeltijd wordt uitgeoefend.*
- 3. Indien het tweede lid toepassing vindt bedraagt, in afwijking van het eerste lid, het aantal wethouders ten hoogste vijftientwintig procent van het aantal raadsleden, met dien verstande dat de tijdsbestedingnorm van de wethouders gezamenlijk ten hoogste tien procent meer bedraagt dan de tijdsbestedingnorm van de wethouders gezamenlijk zou hebben bedragen indien het tweede lid geen toepassing had gevonden.*
- 4. De raad stelt bij de benoeming van de wethouders de tijdsbestedingnorm van elke wethouder vast.*

5. Bij de berekening van het maximale aantal wethouders, bedoeld in het eerste en het derde lid, wordt afgerond tot het dichtbijgelegen gehele getal.

Artikelen 36a en 36b.

Vereisten wethouderschap en onverenigbare betrekkingen. Zie de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet.

Artikel 37

De benoeming van de wethouders na de verkiezing van de leden van de raad vindt plaats in een vergadering van de raad in nieuwe samenstelling.

Artikel 38

In het geval van artikel 37 gaat de benoeming van degene die zijn benoeming tot wethouder heeft aangenomen, in op het tijdstip waarop ten minste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders zijn benoeming heeft aangenomen of, indien de aanneming van de benoeming op een later tijdstip plaatsvindt, op dat tijdstip.

Artikel 42

1. Na de verkiezing van de leden van de raad treden de wethouders af op het moment dat de raad tenminste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders heeft benoemd en deze benoemingen zijn aangenomen.

2. Indien zoveel wethouders hun ontslag indienen of worden ontslagen dat niet ten minste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders in functie is, treedt de burgemeester in de plaats van het college totdat dit wel het geval is.